

A gyümölcsösben februárban

Автор(и): проф. Мария Боровинова

Дата: 22.02.2020 Брой: 2/2020

A gyümölcsfajokat számos rovar, atka, vírus, fitoplazma, baktérium és gomba támadja meg, amelyek kedvező fejlődési feltételek mellett teljesen elpusztíthatják a gyümölcsstermést. Némelyikük a fák korai elhalálát is okozza. A kiváló minőségű gyümölcs előállítása lehetetlen ezen fajok kártevőktől való védelme nélkül.

A gyümölcsfák betegségektől és kártevőktől való védelmi intézkedéseinek már februárban el kell kezdődniük. Ebben a hónapban a gyümölcsfajok nagy része a kedvezőtlen hőmérsékletek miatt kényszerű nyugalmi fenofázisban van. A hónap meleg időszakai a gyümölcsfajokban és azok kártevőiben egyaránt aktiválhatják az életfolyamatokat. Ez indokoltá teszi, hogy a gyümölcsfák betegségektől és kártevőktől való védelmi intézkedései már a tél végén megkezdődjenek.

Február meleg napjain elvégezhető a lehullott lomb eltakarása ásással, ha ezt nem tették meg ősszel. Ez a talajművelés a cseresznyelégység bábjainak, a csonthéjasokon élő araszolólepke ál-hernyóinak, a meggy-araszolólepkének, a fekete szilva-araszolólepkének, a meggy/cseresznye ormányos, az almafa virágormányos és az almafa virágbogár áttelelő formáinak egy részét is megsemmisíti.

A lehullott lomb eltakarása segít csökkenteni a varasodást almafán és körtéfán, a hengeres spórás betegséget (cylindrosporiosis) cseresznyén és meggyen, a vörös levélfoltosságot (red leaf spot) szilván, stb. A felsorolt betegségeket olyan gombák okozzák, amelyek a fertőzött lehullott lombban telelnek át.

A lomb eltakarásával csökkenthető azon levélaknázó molyfajok áttelelő állománya is, amelyek a lehullott lombban telelnek. A lomb eltakarásakor nagy gondot kell fordítani arra, hogy ne sérüljön a gyökérrendszer, mert az bakteriális rák vagy a gyökérrothadás kórokozójának fertőzéséhez vezethet. A ásás mélységét a ültetvény korának és a gyökér alany típusának megfelelően kell meghatározni.

Ebben az időszakban végeznek metszést a gyümölcsfák nevelése érdekében, és egyidejűleg eltávolítják a fertőzött hajtásokat: lisztharmat almafán, varasodás körtéfán, fekete-rothadás (black rot) gyümölcsfákon, citospóra rák (cytospora canker), ólom/szürke/ezüst levélbetegség (lead/silver/leaf) gyümölcsfákon, lyukas foltosság (shot-hole disease) csonthéjasokon. Elvágunk fertőzött hajtásokat tűzelhalástól (fire blight) almatermésűeknél és bakteriális rák /*Pseudomonas syringae*/ okozta fertőzésektől csonthéjasoknál is, ha ezeket nem távolították el a vegetációs időszak alatt, ami a legmegfelelőbb pillanat. Kivágnak a leopárdféreg (leopard moth), a famélyítő rovarok (wood-boring insects), a szilvafa szitkár (goat moth), az alma tiszta szárnyú moly (apple clearwing moth) és az alma hajtásmoly (apple twig moth) által károsított ágakat is.

A szanitárius metszés után a sebeket fehér latex festékkel vonják be, amelyhez Champion vagy Funguran készítményt adnak. Minden kivágott ágat és vesszőt eltávolítanak a gyümölcsöstől és elégetik, hogy azok ne szolgáljanak fertőzésforrásként.

Az alma varasodásának megelőzésére szolgáló egyik agrotechnikai intézkedés a nedvességtöltő öntözés a tél végén, amellyel a varasodás áttelelt spóráinak a kilövellése (discharge/"shooting") felgyorsítható és rövidebb időn belül befejezhető. Ezt az öntözést a rügyfakadás előtt kell elvégezni.

Február meleg napjain és március első felében permeteznek a gyümölcsfajokon az áttelelő állomány csökkentése érdekében: vörös gyümölcsetka (European red mite), barna gyümölcsetka (brown mite), zöld alma levéltetű (green apple aphid), rózsaszín alma levéltetű (rosy apple aphid), alma-útszéi levéltetű (apple-plum aphid), körte levéltetű (pear aphid), körte levélhólyagos levéltetű (pear leaf blister aphid /*Psylla pyri* – Reaumur's

pear psylla/), fekete cseresznye levéltetű (black cherry aphid), molyhos barack levéltetű (mealy peach-cane aphid), üvegházi barack levéltetű (greenhouse peach aphid), levélhajtó levéltetű (leaf-curling aphid), nagy barack levéltetű (large peach aphid), kis és nagy szilva levéltetű (small and large plum aphid), kis téli araszoló (small winter moth), nagy téli araszoló (large winter moth), rózsaszín sodrómoly (rose tortrix), galagonya sodrómoly (hawthorn tortrix), barna foltos sodrómoly (brown-spotted tortrix); San Jose-pajzstetű (San Jose scale) lárvái, sárga osztriga pajzstetű (yellow oyster scale) lárvái, ál-San Jose-pajzstetű (false San Jose scale) lárvái, alma vesszőpajzstetű (apple comma scale) lárvái. Ezen kártevők ellen almában, körtében, cseresznyében, meggyben, sárgabarackban, barackban és szilvában paraffinolaj alapú készítményekkel végeznek kezeléseket – Ovipron Top EC – 2,5–3,5 l/da, Ovitex EC – 2 l/da, Ecstoyol EC – 375–1500 ml/da, Insectoil Key – 375–1500 ml/da, Laincoil EC – 1500 ml/da.

A barack levélhajtódás (peach leaf curl), a körte és barack varasodás, a csonthéjasok lyukas foltossága és barna rothadása, a *Pseudomonas syringae* által okozott bakteriális rák (blight) cseresznyében, meggyben és sárgabarackban, valamint a szilva zsebes betegsége (pockets /blisters/) együttes ellenőrzésére a fent említett készítményekhez egyik réztartalmú gombaölő szer adható – Bordeaux-i lé 1%, Bordo Mix 20 WP – 500 g/da, Funguran OH 50 WP – 0,3%, Champion WP – 0,3%, Kocide 2000 WG – 0,3%.

Körtében figyelemmel kell kísérni a körte levélbolha (pear psylla) fejlődését, különösen a telelő rejtekhelyek elhagyását és az áttelelt imágók szétszóródását a duzzadó rügyekre, ahonnan nedvek szívását megkezdik. Magas kártevő-sűrűség esetén /1 imágó 10 termőhajtáson/ szükséges permetezni az imágók ellen petezés előtt az alábbi rovarölő szerek egyikével: Vaztak New 100 EC – 0,02%, Decis 2,5 EC – 0,03%, Deka EC – 75 ml/da, Lamdex Extra WG – 80–100 g/da, Meteor (15,7 g/l) SC – 0,09%, Sineis 480 SC – 30–43,7 ml/da, Sumi Alpha 5 EC – 0,02%.

Cseresznyében és meggyben ebben az időszakban megrázzák a fákat a meggy/cseresznye ormányos sűrűségének meghatározása érdekében – ha 3–5 imágót állapítanak meg fánként, permetezést végeznek Meteor (15,7 g/l) SC – 0,06–0,09% készítménnyel.

A téli permetezést csak igazolt szükség esetén szabad elvégezni, azaz amikor a kártevők áttelelő formáinak sűrűsége meghaladja a gazdasági kárküszöböt. Egyes kártevők esetében ezek a küszöbértékek: vörös gyümölcsatka – 60–80 telelő pete 10 cm-es hajtáson; levéltetvek – 15–20 telelő pete 1 m egy- hároméves hajtáson; téli araszolók – 2–5 pete 2 m egy- hároméves hajtáson; almamoly – 0,5-1 pajzs 1 m hároméves hajtáson; sodrómolyok – 3–5 petecsomó fánként; San Jose-pajzstetű – jelenlét; egyéb pajzstetvek – 20–30 egyed 1 m-es hajtáson; körte levélbolha – 1 imágó vagy 8–10 pete 10 termőhajtáson; fekete cseresznye

levéltetű – 5–10 pete 10 cm-es hajtáson. Ez indokoltá teszi, hogy a termesztők növényvédelmi szakemberek tanácsát kéri, ezzel elkerülve a felesleges kiadásokat és csökkentve az alkalmazott növényvédő szerek környezetre gyakorolt káros hatását.

A téli permetezéshez szükséges permetfolyadék mennyiségét a fák életkora és a kialakított korona függvényében határozzák meg. Általában 80-150 liter permetfolyadékot használnak holdonként.

A kártevők áttelelő formái elleni védekezés hatékonyságának fontos feltétele a korona minden részének jó beázása. A paraffinolaj alapú készítmények úgy hatnak, hogy vékony réteget képeznek, amely megfosztja a lefedett kártevőket az oxigén hozzáférésétől, és így megfojtja azokat.